

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Zbyňka Stanjury, Petra Fialy, Jany Černochové a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 958)

Vláda na své schůzi dne 24. srpna 2020 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k tomuto návrhu zákona **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda je toho názoru, že navržené opatření dopadne na všechny poplatníky s příjmy ze samostatné činnosti bez ohledu na to, zda byli zasaženi opatřeními v důsledku pandemie COVID-19 či nikoliv. Podpora tak bude poskytována i těm poplatníkům, kteří ji nepotřebují nebo kterým dokonce vzrostly zisky. Naopak těm poplatníkům, kterým příjmy klesly na nebo pod úroveň výdajů, dané opatření nepomůže vůbec.
2. Navržené opatření je podle názoru vlády nesystémové a vyvolalo by nerovnost nejen mezi osobami samostatně výdělečně činnými a zaměstnanci, ale i mezi osobami samostatně výdělečně činnými navzájem. Navrženým opatřením by z hlediska veřejného zdravotního pojištění vznikla nerovnost při placení pojistného mezi osobami samostatně výdělečně činnými, které vedou účetnictví, a ostatními osobami samostatně výdělečně činnými. Zatímco v případě osob samostatně výdělečně činných vedoucích účetnictví by se při výpočtu pojistného při úplném osvobození příjmů od daně z příjmů vycházelo ze základu daně ve výši 0 Kč, ostatní osoby samostatně výdělečně činné by při výpočtu pojistného vycházely ze skutečně dosažených příjmů po odpočtu výdajů, a to bez ohledu na to, zda tyto příjmy jsou od daně osvobozeny. I když mají některé osoby samostatně výdělečně činné stanovenou povinnost odvádět pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu, přesto by mezi těmito osobami došlo při placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění k nerovnosti.
3. Vláda poukazuje především na následující negativní dopady navrženého opatření:
 - osvobozením veškerých příjmů ze samostatné činnosti by docházelo k aktivaci § 25 odst. 1 písm. i) zákona o daních z příjmů, podle kterého nelze za daňové výdaje uznat takové výdaje, které jsou vynaložené na příjmy od daně osvobozené, čímž by paradoxně mohlo docházet ke zvýšení základu daně a daně, popř. ke snížení ztráty,

za předcházející zdaňovací období, ve kterých poplatník vynakládal výdaje na příjmy dosažené právě v roce 2020;

- za zdaňovací období roku 2020 by nemohlo dojít k uplatnění výdajů, a tedy ani k případnému vyměření daňové ztráty ze samostatné činnosti a jejímu následnému uplatnění;
 - poplatníci uplatňující daňové zvýhodnění na vyživované děti, kteří by dosahovali pouze příjmů ze samostatné činnosti, by za zdaňovací období roku 2020 přišli o právo na daňový bonus;
 - z hlediska nepojistných sociálních dávek by došlo ke zvýšení rozhodných příjmů ze samostatné výdělečné činnosti pro účely příjmově testovaných dávek, což by se zápočtem kompenzačního příplatku vypláceného finanční správou ještě zvýraznilo, a došlo by tak ke snížení dávkové podpory.
4. Podle poznatků vlády má navržené opatření negativní dopad do veřejných rozpočtů ve výši 7,6 mld. Kč, a to bez odpovídajícího návrhu kompenzace. Nadto se toto opatření projeví i v poklesu výběru pojistného na povinné sociální a zdravotní pojištění.
 5. Konstrukce osvobozených příjmů ze samostatné činnosti pouze pro rok 2020 by podle poznatků vlády mohla způsobit aplikační problémy z hlediska započitatelnosti příjmů v dávkové oblasti, a to v případě zákona o životním a existenčním minimu a na něj navazujících předpisů a především pak zákona o státní sociální podpoře. Zatímco problematiku započitatelnosti příjmů lze v případě zákona o životním a existenčním limitu překlénout výkladem, v případě zákona o státní sociální podpoře je uveden taxativní výčet příjmů osvobozených od daně z příjmů, které se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují za příjem. Za této situace by měla být zvážena novela zákona o státní sociální podpoře, kterou by se tento výčet příjmů pro rok 2020 vhodně upravil.
 6. Vláda upozorňuje, že návrh zákona obsahuje legislativně technické nedostatky a odchylky od ustálených pravidel vytváření novel právních předpisů.